

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Tertia. De Poënis Angelorum malorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

Eas tamen, quas opera intellectus agentis ac-
quisierunt, quibus, in statu damnationis, mul-
tas alias adjunxerunt, certum est, manifeste, ra-
tione quarum adjuncta perfectione naturalis
potentiae intellectivae acutissime judicare pos-
sunt de veritatibus naturalibus, tam specula-
tivis, quam practicis, item multa de rebus su-
pernaturalibus, per scientiam naturalem, quam
acquisierunt, vel ex signis, vel ex colloquutione
cum bonis, aut malis.

glacies, grando, nix, &c. in quibus violenter
detinentur.

Notandum 3. Dæmones duplici-
ter possit in igne materiali detineri: *Effective*, &
formaliter: Formaliter tunc detinetur in eo, sic
ut & in quovis loco, quando ipse locus quo-
dammodo circumstat, & circumscribit rem lo-
catam, & sic Angeli possunt esse, & detineri in
igne, quia in ipso sunt, & esse possunt definiti-
vè, per hanc tamen detentionem non affligun-
tur, aut cruciantur, quia non est magis incon-
veniens ipsis, quod sint in igne definitivè, vel
in aëre. *Effective* verò tunc dicitur aliquid
detineri in loco, quando ab aliquo alio in eo
ponitur, prohibetque, ne se moveat ex isto ad
alium locum; & sic dæmones Deus *effective*
in loco detinet & in igne, qui eos illuc deter-
minat, prohibetque, ne se ex eo moveant, &
sicut eos determinat ad essendum in hoc loco,
ita etiam determinat eos ad perpetuam confi-
derationem ignis infernalis.

IV.
In igne pos-
sunt detineri
effective &
formaliter.

His notatis sciendum, maximam
esse inter Authores controversiam, quomodo
ignis infernalis possit cruciari dæmones; ali-
qui enim dicunt, eos pati ab igne, recipiendo
ab eis calorem, unde dicunt illis communi ali-
quam virtutem, ratione cujus fiant capaces ca-
loris, Ita Henriquetz quodlib. 8. q. 8. alii di-
cunt, illos torqueri ab igne, per Deum elevato,
tanquam per instrumentum divinæ justitiæ, ita
Dominicus à Scoto. Alii iterum asserunt, eos
torqueri per aliquam qualitatem spiritualem
in eis productam, & ineffabiliter eos defædan-
tem, ita Suarez; quæ sententiæ licet probabi-
les sint, attamen principii Doctoris subtilis in-
harebo. Unde

V.

QUÆSTIO III.

De penis Angelorum malorum.

I. Principalissima difficultas est
in hac quaestione, quomodo Angeli, utpote
spirituales, possint cruciari ab igne materiali,
quem tanquam certum, suppono esse in infer-
no, ut ex pluribus sacrae Scripturæ locis patet,
ut Matth. 3. 13. & 28. qui etiam dicitur *para-
tum diabolo, & Angelis ejus*, quæ frustra ab hæreti-
cis retorquentur in sensum metaphoricum,
cùm Scripturæ Verborum proprietas semper
teneri debeat, ubi non est aliqua inconvenien-
tia. Itaque

Dico 1. Angeli non cruciantur ab igne in-
fernali, per hoc, quod ipsis propter demeritum, detur
aliqua qualitas supernaturalis, ratione cujus ignis in
ipso possit agere. Ita Doctor 4. d. 45. q. 2. Pro-
batur cum eodem; quia ille habitus, aut illa
qualitas, vel esset spiritualis, vel corporea, neu-
trum dici potest, ergò. Probatur mi. non
quod sit spiritualis, quia talis est tam impro-
portionata actioni ignis materialis, quam ipsi
Angeli, cùm utrobique sint spirituales, & nul-
lum corporeum in spiritum agere possit: Nec
potest etiam dici, quod sit materialis, quia, se-
cundum ipsos adversarios, Deus non potest fa-
cere Angelos albos, vel nigros, sicut nec lapi-
dem sapientem, ergò.

VI.
Ignis non
agit in ipso
per aliquam
qualitatem
supernatura-
lem.

Dico 2. Angeli non cruciantur ab igne ma-
teriali, per hoc solum, quod ipsum apprehendant sub
ratione disconvenientis. Ita Doctor supra. Et
probatur ab eodem sic: Quia Angeli mali ap-
prehendunt ignem sibi disconvenientem, vel
apprehensione verâ, vel falsâ, neutra dici po-
test esse afflictiva Angeli, ergò. Probatur
mi. non quod verâ, tum, quia ignis ille, ut ob-
jectum intellectus & voluntatis, non habet ra-
tionem disconvenientiæ, cùm nullum obje-
ctum sit corruptivum, cujus est objectum, ut
patet de omnibus, per enumerationem, imò,
ut objectum, semper est conveniens: Tum,
quia non assignatur modus, per quem fiat dis-
conveniens, ergò non affliguntur ab igne verâ
appre-

VII.
Nec quod ap-
prehendant
disconvenien-
tem.

D d d d d 2

XVII.
Possunt face-
re aliquod
opus bonum
morale.

Quæres 3. An Angeli mali possint facere
aliquod opus bonum morale? R. affirmative, ratio
est, tum, quia homo in peccatis constitutus pos-
test tale elicere; tum, quia naturalia in ipsis
manserunt integra; tum, quia ad tale opus non
requiritur auxilium gratiæ supernaturalis.
Certum tamen videtur, dæmones vix unquam
tale opus facturos, propter continuam vim tor-
mentorum, maximum odium Dei, & pessimum
affectum.

II.
Duplex est
pena dolor
& tristitia.

Notandum 1. Duplicem esse pen-
nam creaturæ rationalis, nempe *dolorem*, & *tris-
titiâ*. Dolor est passio consequens apprehen-
sionem sensitivam in appetitu sensitivo resi-
dens, generata in anima ex offensione carnis,
& hæc poena in Angelis non est, nec etiam in
animabus damnatis, est enim passio totius com-
positi. Tristitia verò est passio proveniens,
ex aliquibus rebus, quæ nobis nolentibus ac-
cidunt, residens in intellectu & voluntate, &
hæc reperitur in dæmonibus, unde, ut dicatur
aliquid causare tristitiam in eis, debet semper
ab eis esse nolitum, & hinc violenta detentio
nolitâ in Angelis, & nolita consideratio in-
tenfâ ignis materialis maximè poterit affligere
dæmones.

III.
In demoni-
bus alia pe-
na damni
alia sensus.

Notandum 2. In dæmonibus dupli-
cem reperiri penam, nempe *damni* & *sensus*:
Prima dicitur ea, quæ consistit in perpetua ea-
rentia visionis & fruitionis Dei, tanquam ob-
jecti infinitè beatifici, inflicta eis propter cul-
pam, ad quam poenam reducuntur illa omnia,
quæ Angeli per peccatum suum amiserunt:
Pena sensus illa est, quæ oritur ex afflictione
mali positivi præsentis & disconvenientis, nem-
pe ab igne: Diciturque poena sensus, non for-
maliter & intrinsecè, desumptâ denominatione
à sensu, sed objectivè, vel denominatione ex-
trinsecâ, ex parte objecti sensibilis disconve-
nientis, quodcunque illud etiam sit, sive ignis,
F. Amandi Hermann Metaphysica.

apprehensione considerato. Probatur etiam minor, quod neque falsâ; tum, quia sic non affligerentur verè ab igne, sed à falsa sua apprehensione, quod asserere planè est inconueniens, nam sicut nemo falsa apprehensione beatus est, ita etiam nemo falsa apprehensione miser est: Tum, quia illa apprehensio, vel esset à Deo, vel ab ipsis Angelis, non primum, quia sic Deus esset immediata causa deceptionis; nec etiam ab ipsis Angelis, quia ad naturales cognitiones producendas manserunt in ipsis naturalia splendida.

VIII.

*Sed per violentiam de-
tentionem &
noluntati con-
siderationem.*

Dico 3. Angeli mali cruciantur ab igne infernali, violenta detentione, per sententiam iudicij iusti, quâ condemnantur ad perpetuò habitandum in eo, & quâ determinatur, ad intense considerandum ipsum, ut signum iræ, & iustitiæ diuinæ vindicati-
væ.

Probatur primò: Autoritate D. Augustini 21. Civit. cap. 10. ubi hæc habet; Si spiritum hominum profectò incorporei, & nunc poterunt includi corporalibus membris, & tunc poterunt corporum suorum vincula insolubiliter alligari, ergò sic etiam possunt demones alligari insolubiliter ad habitandum in igne; unde D. Gregorius 4. Dialog. 30. dicit: Si vivens hominis spiritus incorporeus tenetur in corpore, cur non post mortem incorporeus spiritus corporeo igne non detineatur? Eadem autem est ratio de Angelis malis; nam, ut idem Sanctus lib. 9. Moral. cap. 50. ait: Quamvis hominum, & Angelorum natura sit longè dissimilis, una tamen poena implicat, quos unus in crimine reatus ligat. Quòd autem hæc detentio sit afflictiua, patet, quia homines superbi molestissimè ferunt, quando violentè detinentur in carcere, ergò etiam demones, qui sunt superbissimi. Unde concludit D. Augustinus supra, postquam dixisset demones cruciandos, quamvis miris, veris tamen modis, sic: Adhærebunt ergò spiritus demones corporeis ignibus cruciandi, accipientes ex ignibus poenam, non dantes ignibus vitam.

IX.

Doctor subtilis sic probat & explicat conclusionem: Formaliter dico, quòd ignis ille sit objectum sic disconueniens dupliciter, primò, ut detinens spiritum definitivè, secundò, ut immutans ipsum objectivè, unde Angelus malus habet nolle detineri ab igne, & specialiter sub hac ratione, ex sententia diuina sic determinante, ad quod nolle inclinatur affectio commodi, secundam quam appetit liberum usum suæ potentia, ut, sicut natura indifferens est, ad quodcumq; corpus, sic possit se facere præsentem cuiusq; corpori; promovet superbia, propter quam appetit uti propria potestate; consummat invidia, propter quam nunquam vellet se determinare, ibi esse per sententiam, istud autem nolle præcedit detentio, & detentionis apprehensio, & tandem tristitia, ac notitio huius detentionis violentæ, detentio autem illa violenta ad intensam considerationem ignis, ut sibi nocivi, contra voluntatem Angelis, à Deo principaliter, & ab igne instrumentaliter provenit. Hæc Doctor, per quæ clarè & fusè explicat modum, quo demones ab igne puniuntur, nempe, quòd Deus eos contra suas voluntates violentè in igne detineat, & quia hoc est contra voluntatem, ideò nolunt hanc detentionem, quæ detentio, cum sit notitia, iam potest in ipsis cau-

sare tristitiam; & sic pariter nolunt considerare illum ignem, ut signum iræ diuinæ & iustitiæ vindicativæ, cum secundam affectionem vellet uti potiùs sua libertate in considerandis aliis objectis, à quibus tamen impeditur, ne illa considerare possit. Sed in contrâ

Opponitur Autoritas D. Augustini

lib. 20. Civit. cap. 16. ubi ait: Nequaquam negandum est, ipsum æternum ignem alii leviter, alii futurum esse graviorem, sive ipsum ardet pro poena cuiuscumq; varietur, sive æqualiter ipse ardeat, sed non æquali molestia sentiatur; Ubi non allegat detentionem solam, sed etiam ardorem, & insuper asserit, aliis poenam futuram leviorè, aliis graviorem, quòd si autem esset sola detentio, æqualiter punirentur, cum æqualiter omnes detineantur, ergò. R. Sanctum Augustinum non negare ibi, detentionem esse poenam Angelorum, licet enim alleget etiam ardorem, non dicit tamen, eum esse aliquem materialem, vel physicum, qualem utique ignis ille in Angelis producere nequit; Ardor itaque, qui ibi erit, erit intentionalis, verus tamen & realis, nam quando Angeli considerabunt illum ignem intense, semper timebunt, ne ab ipso adurantur & comburantur, & huiusmodi habens virtutem producendi ealorem in corporibus, intentionaliter immutabit eos, & intentionaliter comburet, quæ combustio major est, quam materialis, quia etiam in corporibus non est tristitia aliqua, nisi adsit immutatio intentionalis. Per hoc patet solutio etiam ad aliam instantiam, nempe, quòd non fit potior ratio, quare magis in igne, quam aère, aut aqua crucientur, quia aqua non habet virtutem adurendi, consequenter non sic eos intentionaliter immutaret. Et licet D. Augustinus dicat, poenam non futuram æqualem, id etiam ego non nego, & insuper, quamvis sit æqualis detentio, ex hoc non potest statim inferri, ergò æqualis poena, quia non erit æqualis in omnibus notitio, quæ majorem minorève in ipsis causabit poenam & tristitiam.

Instatur Contra principalem solutionem

nem: Actio intentionalis non est nata asserere tristitiam, ergò per eam demones non poterunt cruciari. Probatur: Quia illa actio est naturæ Angelicæ, & eorum intellectui conueniens, ergò. R. dist. ant. actio intentionalis non est nata asserere tristitiam ex se præcisè, transeat, nolita, nego ant. & licet prima intellectio sit prior notitione naturæ, sunt tamen simul tempore, & sic, quia notitio posterior est vehementior, quam delectatio, quam habere possit ex prima & simplici objecti apprehensione, ideò excludet delectationem illam, & causabit in eis summam tristitiam.

Urgetur: Notitio illa posterior est in

potestate Angelorum, ergò non necessariò illam habebunt, & sic, quando eam non habebunt, objectum non poterit in eis causare tristitiam, sed delectationem, imò, quia postmodum eam liberè habebunt, liberè poterunt uti, vel non uti. R. negando ant. quia causa prima semper concurret cum eis ad actum notitionis, sic nunquam poterunt ipsum non exercere, sicut cum bonis semper concurret ad actum amoris.

amoris, ita, quod nunquam habebunt tristitiam, ita cum malis, quod nunquam habebunt gaudium.

XII.

Non omnes
Angeli sunt
in inferno.

Quæres: An Angeli mali, qui defecit in igne infernali non detinentur, æqualem sentiant cum decentis tristitiam & afflictionem? Supponit quæsitum, non omnes Dæmones in inferno detineri, idq; patet ex Scriptura, nam ad Ephesios 2. vocatur Diabolus Princeps potestatis aeris hujus, & 6. vocantur: Mundi Rectores tenebrarum harum, & spiritualia nequitiæ in cœlestibus. Sancti Patres nostri id quoque docent, nam D. Augustinus lib. de natura boni cap. 33. Inferior caliginosus aer quandoq; & cœlum dicitur, non illud, in quo sunt sidera, sed hoc infernum, cuius caligine nebula conglombantur, & ubi aves volitant; nam & cœlum nubilum dicitur, & volatilis cœli appellatur, in quo sunt etiam Dæmones usq; ad ultimum iudicium. D. Bernardus Serm. 54. in Cant. ubi in versiculum istum: *Isse venit saliens in montibus transiens colles*, ait: Colles dicitur aëreas potestates, quæ inter montes quidem (Angelos) jam minime numerantur, pro eo, quod a virtutum celsitudine defuxerunt per superbiam, nec tamen usq; ad humilia vallium, sive ad vales humilium per penitentiam detumescunt. A nubibus & infra Dæmonum est habitatio in aere isto infimo & caliginoso &c. Jam

XIII.

In aere existentes graviter cruciantur.

Respondeo ad quæsitum, Angelos malos in aere existentes, cruciari primò propter timorem & horrorem infernalis ignis.

Secundò invidia & rancore, quod videant homines liberari, & se perpetuò damnandos, & à gratia Dei excludendos. Tertio fortè secum ignem circumferendo, vel saltem eum confiderando sibi tanquam debitum, in quo mox sunt futuri. De ipsis Divus Bernardus Serm. 54. in Cant. sic dicitur: *In penam siquidem suam locum in aere isto medium sortitus est, ut videat & invideat, ipsaq; invidia torquetur, Scripturâ dicente: Peccator videbit & irascetur, dentibus suis fremet & tabescet. Quam miser cum suspicit cœlos, in quibus innumeros montes inuictur divinâ claritate fulgentes, divinâ laudibus resplendentes, sublimes in gloria, abundantes in gratia. Quam miser cum respicit terram, montes nihilominus quam plurimos de populo acquisitionis habentem, fide solidos, spe excelsos, charitate spatiofos, cultos virtutibus, bonorum operum fructibus refertos, de rore cœli, tanquam de satra sponsi quotidianam capientes benedictionem; quam etiam num benignissimus IESUS Dominus & Salvator noster copiosè infundere dignetur, ut liberati à pœnis malorum, ad bonorum consortium & felicitatem pervenire valeamus, & cum illis in perpetuum illud suavissimum & sanctissimum Trisagion *Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Sabaoth occinere possimus.**

Amen. Amen.

